

רשות הה לים העסקיים

גילוי דעת 3/14

בעניין איגודים עסקיים ופעילותם

א. פתח דבר

1. עניינו של גילוי דעת ו א בפעילותם של איגודים עסקיים ב יבט דיני תחרות. איגודים עסקיים ינם ח ון נפרץ בחיי כלכל ובנוף עסקים בישראל. כאשר איגוד עסקי פועל כדין לקידום אינטרסים לגיטימיים של אותו ענף, עשוי פעולתו לשרת אף את עניינם של צרכנים וגורמים אחרים מושפעים מן פעילות בענף.¹ עם את, מ ווית ראיי תחרותית, איגוד עסקי ינו חוליית קישור בין עסקים מתחרים עלול לשמש, חליל , אכסני ל סדרים כובלים ולקווי פעול אסורים.
2. נוכח רגישות תחרותית טבוע בו, על איגוד עסקי מבקש למנוע פרת דין ועל ממלאי תפקיד בו לנקוט את אמצעים נדרשים באופן סביר כדי למנוע פרת דיני גבלים עסקיים במסגרת פעילות באיגוד או כתוצא ממנ , ו את מראשית יווסדו ולאור כל תקופת קיומו. איגוד עסקי וממלאי תפקיד בו, שלא ינקטו אמצעים אל , י יו עלולים לשאת באחריות ל פרת דין.
3. תכליתו של גילוי דעת נוכחי יא לפרוס את עמדת ממונ על גבלים עסקיים ביחס ל תנ לות איגודים עסקיים, חברים ב ס, ממלאי תפקיד וכל אדם פועל מטעם איגוד עסקי או בשליחותו, באמצעות כללי עש ואל תעש , ול ציב תמרורי א ר מפני תנ לות אסור במסגרת איגוד עסקי או בחסותו. גילוי דעת אינו מ וו פטור סוג ואינו מייתר פטור מטעם ממונ או אישור בית דין בכל מקר שבו ס נדרשים. כמו כן, גילוי דעת נוכחי אינו עוסק באמצעי אכיפ שאותם תנקוט רשות במקר של פרת חוק על ידי איגוד עסקי או ממלאי תפקידים בו.²
4. מילוי בתום לב ובקפיד של כללים מפורטים בפרק ד' ל לן, לגבי נושאים מפורטים בו, יירא על ידי רשות כפרקטיק מיטבית באשר ל תנ לות איגוד עסקי בקשר לאותם נושאים וכנקיטת אמצעים סבירים ל בטחת שמירתו של חוק בקשר לאותם נושאים.

¹ OECD policy roundtables trade associations: potential pro-competitive and anti-competitive aspects of trade, business associations), p. 15 (2007. Available at <http://www.oecd.org/regreform/sectors/41646059.pdf> (להלן: "OECD Roundtable").

² ראו גילוי דעת 1/12 " נחיות רשות גבלים עסקיים בדבר שימוש ב ליכי אכיפ של עיצומים כספיים" הגבלים עסקיים 5001998 (24.7.2012).

ב. איגוד עסקי בפרספקטיבה תחרותית

כללי

5. "איגוד עסקי" מוגדר בסעיף 1 לחוק כ"חבר בני אדם, בין מאוגד ובין שאינו מאוגד, שמטרותיו, כולן או חלקן, הן קידום ענייני עסקיים של חברים בו". גדר וחל על כל חבר בני אדם שנוצר על מנת לייצג אינטרסים עסקיים של חברים בו, בין ש הוא תאגיד ובין שאינו תאגיד, בין ש הוא מקיים פעילות עסקית עצמאית ובין שאינו מקיים פעילות כ זאת, בין שכל חבריו פועלים בישראל ובין שרק חלקם פועלים בישראל.³ איגוד עסקי עשוי לכלול גם עוסקים מחוליות שונות בשרשרת מוצר או לאגד עוסקים מענפים נפרדים וכן עשוי ליות חבר של כמה איגודים עסקיים. חבר בני אדם ירא כאיגוד עסקי כמשמעו בחוק בתאם למותו ולא על פי גדרתו או כינויו, יא כינויו "איגוד", "איגוד", "ועד" "עמות", "תאחדות", "סתדרות" וכיו"ב.
6. חברת עוסקים פועלים בענף מסוים לאיגוד עסקי אינו מו, כשלעצמ, סדר כובל. מנגד, חבר לאיגוד עסקי וחברות בו אינן מקנות גנ מאחריות צדדים לסדר כובל, ככל ש הוא מתקיים בקשר עם איגוד. כ למשל, כאשר תקנון איגוד עסקי מו סדר כובל, עצם צטרפות לאיגוד עלול ל יראות כ צטרפות לסדר כובל. תנ לות עוסקים תיבחן לפי מות, בין אם יא מתקיימת במסגרת איגוד עסקי ובין אם לאו, בין אם משתתפים בחברים באיגוד עסקי ובין אם לאו.
7. איגוד עסקי עצמו, נבדל ממיס משותף או ממי וג, בכ שכינונו באופן טיפוסי אינו משנ את מפת שחקנים בענף ואת מעמדם כמתחרים עצמאיים, ולרוב, אינו מיועד לשמש מוקד רווח נפרד, ובכל אופן, לא מוקד רווח משמעותי.⁴ על איגוד עסקי פועל באופן עצמאי ב ירת תחרות עשויים לחול גם דיני מי מים משותפים.⁵

פעילות האיגוד העסקי

8. ככלל, חבר באיגוד עסקי מאפשרת לרתום את ידע ו ניסיון מקצועי של משתתפים לטובת שיפור ענף וגדלת ביקוש לסוגי מוצרים או שירותים מוצעים על ידי פועלים בענף.⁶ פעילות לגיטימית של איגוד, שאינו מכוונת לפגיע בתחרות

³ ר' למשל – חלט של ממונ על גבלים עסקיים " חלט לפי סעיף 14 לחוק גבלים עסקיים, תשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור סדר כובל לצ'ויסס" הגבלים עסקיים 5001365 סי' 4 (15.2.2009) (ל לן: " חלט בעניין צ'ויסס").

⁴ PHILLIP E. AREEDA, HERBERT HOVENKAMP & JOHN L. SOLOW, ANTITRUST LAW: AN ANALYSIS OF ANTITRUST PRINCIPLES AND THEIR APPLICATION Para. 1477 (2nd. Ed.2006); OECD Roundtable לעיל "ש 1, עמ' 21.

⁵ ר' חלט של ממונ על גבלים עסקיים " חלט לפי סעיף 14 לחוק גבלים עסקיים, תשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור סדר כובל לסדר ל קמת תאגיד ייעודי למתן שירותים בתחום בריאות שן על ידי סתדרות לרפואת שיניים בישראל (ע.ר.) " הגבלים עסקיים 500452 (21.8.2013) (ל לן: החלטה בעניין הסדר כובל בתחום בריאות השן); חלט של ממונ על גבלים עסקיים " חלט לפי סעיף 14 לחוק גבלים עסקיים, תשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור סדר כובל: סדר בין מועצת מובילים ו יסעים בישראל וחברי לבין משרד הביטחון" הגבלים עסקיים 3018215 (18.8.2003) (ל לן: " חלט בעניין מועצת המובילים וההיסעים בישראל"); חלט בעניין צ'ויסס, לעיל "ש 3, פס' 4; כללי גבלים עסקיים (פטור סוג למי מים משותפים), תשס"ו-2006, ק"ת 6483, 793.

⁶ ר' חלט של ממונ על גבלים עסקיים "קביע לפי סעיף 43(א)2 לחוק גבלים עסקיים, תשמ"ח – 1988:

ושאינו עלול למנוע או לפחית את תחרות, עשוי לביא ברכ לענף. כ באשר לפעולות של איגוד שיש בו משום ולת עלויות שגת מידע מקצועי, קביעת סטנדרטים עשויים לקדם יעילות, איכות ובטיחות, קביעת נו לי תנ גות ראוי וכללי אתיק לטובת ענף ו צרכנים, קידום ספרות מקצועית, ייצוג ענף מול רשויות שונות ומול ציבור ועוד ובתנאי שאין בו כדי לפגוע בתחרות.

9. אכן, איגודים עסקיים רבים פועלים לקידום ענף ולתועלת ענף ו ציבור. רבים בתו אותם ארגונים ממלאים תפקידים באמונו ובמסירות לקידום אות תכלית ומבלי שדבק בו רבב כוונ לפגוע בתחרות. מבלי לקל ראש בצדדים חיוביים של פעילות איגודים עסקיים ומבלי לפחית מטור כוונותי של פועלים במסגרתם, אין מנוס מל ידרש גם לצד אחר של פעילות איגודים עסקיים עלול לביא לפגיע בתחרות.

10. בצד ברכ עשוי לצמוח מפעילותם, באיגודים עסקיים טמון חשש של ממש ביב תחרות. חבירת מתחרים לשיב משותפת או לפעול משותפת, מעוררת, מעצם טיב, חשש, כי אותם מתחרים יפעלו באופן פוגע בתחרות, בין בכוונ ובין אגב קידום תכלית אחרת, שיכול ליות לגיטימית כשלעצמ. לפעילות באיגוד עלול ליות שפע שלילית על תחרות גם בענפי פעילות נוספים, שב פועלים חברים באיגוד.

11. חששות נובעים מחבירת מתחרים במסגרת איגוד עסקי מתפרשים על קשת רחב. חשש ראשון במעל, ינו כי איגוד עסקי ישמש מסוו לפעילות מתואמת במסגרת קרטל או יקבע או ימליץ לחבריו על קו פעול עלול למנוע או לפחית את תחרות. ישיבות איגוד, מער לוגיסטי שלו ומידע מוחק על ידיו עלולים לקל על תיאום, פיקוח ואכיפ קרטליסטיים. לא בכדי נמצא, כי "יסטורי של דיני תחרות בישראל וכיח כי איגודים עסקיים נטלו חלק פעיל ברבים מקרטלים חמורים שנתגלו במשק".⁷

12. במסגרת תנות איגוד עשויים לתפתח יחסי קרב או עניין משותף בין מתחרים אשר אפשר כי יביאו לצינון יריבות ולט תחרותי בינים וכן יחסי כפיפות או תלות של מתחר מסויים במתחר אחר.⁸ סביב שולחן משותף עשויים מתחרים לחליף בינים מידע רגיש מבחינ תחרותית ולגשר על פערי מידע בינים וכל ביא לפגיע בתחרות.

13. איגוד עסקי עלול לשמש פלטפורמ לחרמת מתחרים, ספקים או צרכנים, לערמת חסמים על דרכם של שחקנים חדשים בענף ולדיכוי תמריץ של חברים בשוק לתרחב או לפתח מוצרים ושירותים משופרים או מגוונים. איגוד עסקי עלול לתערב ביחסים עסקיים או בסכסו מסחרי בין אחד מחבריו לבין ספק או לקוח שלו, ולצר את צעדיו

קו פעול של ארגון בתי חולים פרטיים לחולים כרוניים בישראל וא סדר כובל" הגבלים עסקיים 5000740 פסי 39 ואל (31.12.2007) (ל לן: "עניין בתי החולים הגריאטריים").

⁷ מיכל (שיצר) גל, אמיר ישראלי ומנחם פרלמן, "סדרים כובלים – יסודות איסור", מיכל גל ומנחם פרלמן ניתוח משפטי וכלכלי של דיני ההגבלים העסקיים, כרך א' 193, 311 (נבו וצא לאור, 2008); כן ר' חלט של ממונ על גבלים עסקיים "חלט לפי סעיף 14 לחוק גבלים עסקיים, תשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור סדר כובל: איגוד אתרי אינטרנט בישראל" הגבלים עסקיים 3015425 (28.8.20012); OECD Roundtable, לעיל "ש 1, עמוד 15.

⁸ חלט בעניין מועצת המובילים וההיסעים בישראל, לעיל "ש 5.

של אותו ספק או לקוח שלא כדין. איגוד עסקי עלול לפעול גם למניעת תפתחות תחרות לאיגוד עצמו. רשימי ו אינ מקיפ , ככל נרא , את כל חששות עלולים ל תעורר בעטי של חברת מתחרים באיגוד עסקי, כל לפי נסיבות מקר .

14. פוטנציאל פגיע של איגוד עסקי עשוי ל תבטא בדרכים רבות, כגון ורא או מלצ ובכלל מלצ מיומרת ל יות בלתי מחייבת. פחתת תחרות בעטיו של איגוד עסקי יכול ל תבטא גם בתנאי חברות באיגוד, בקוד תנ גות ש וא מבקש ל נ יג בענף, בסטנדרטים מקצועיים ואתיים שבאחריותו, במידע ש וא אוסף או מבקש ל פיץ בין חבריו ועוד. תנ לות אסור עלול ל תקיים בין ביו מת איגוד או במעורבותו ישיר ובין כאשר איגוד משמש פלטפורמ מקל על יצירת סדר בין עוסקים.

ג. על קו פעולה והסדר כובל

15. תנ לות איגוד עסקי וחברים בו עשוי לעלות כדי סדר כובל אסור. נוכח אופיו מיוחד של איגוד עסקי מצא מחוקק לנכון שלא ל סתפק ב גדר כללית של סדר כובל, אלא רא לנכון ל וסיף ורא מיוחדת שעניינ קביעת קו פעול בידי איגוד עסקי. סעיף 5 לחוק קובע:

"קו פעול שקבע איגוד עסקי לחבריו או חלקם עלול למנוע או ל פחית תחרות בעסקים ביני ם, או קו פעול כאמור ש מליץ עליו לפני ם, יראו כ סדר כובל כאמור בסעיף 2, ואת איגוד עסקי וכל אחד מחבריו פועל על פיו כצד ל סדר כובל."

16. על תכלית סעיף 5 עמד בית משפט עליון בעניין בורוביץ' (דגש וספ):

"תכליתו של סעיף 5 לחוק גבלים, לתפיסתנו, יא ל תמודד עם מצב שבו תחרות חופשית בענף מסוים נפגעת כתוצא מפעילותו של איגוד עסקי שממליץ " מלצות" לחבריו ו ללו נו גים לפי ן. במצב עשוי ל יות קושי ב טלת אחריות על חברי איגוד לפי עבירת סדר כובל קבוע בסעיף 4 לחוק. קושי נובע מכ שייתכן מצב שבו חבר באיגוד עסקי פעל לפי קו פעול ש ומלץ על-ידי איגוד ושעלול לפגוע בתחרות, אולם ללא שמתקיימים לגביו כל יסודות עבירת סדר כובל ... סעיף 5 לחוק נועד לאפשר את הטלתה של אחריות פלילית על אדם כזה (ואף על האיגוד העסקי עצמו). על-כן הוא קובע כי יש לראות בקו הפעולה שהומלץ (או נקבע) על-ידי האיגוד כהסדר כובל ובחבר האיגוד שנהג לפיו כצד להסדר הכובל. לעומת את כאשר עסקינן באדם שאין קושי ל וכיח את יותו "צד" ל סדר כובל, אין קיימת שום צדק שיי נ מ גנ כלש י מפני טלת אחריות פלילית רק מפני שביצע את פעולותיו במסגרתו של איגוד עסקי. לפיכ אין כל מניע ל רשיע חבר באיגוד עסקי בעבירת סדר כובל "רגיל " אם מתקיימים לגביו כל יסודות דרושים לשכלול עביר ."⁹

17. כאשר מתקיימים יסודות עבירת סדר כובל, אין במסגרת איגוד עסקי כדי למלט את צדדים ל סדר כובל מאחריות לחלקם בו. כאשר מדובר בקו פעול ש איגוד קבע או מליץ, בלא סדר ספציפי, תחול וראת ס' 5, קו פעול יירא כ סדר כובל, ו איגוד וכל אחד מחבריו שפעל על פי קו פעול יירא כצד ל סדר כובל כאמור בסעיף

⁹ ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' ד"ר איתמר בורוביץ , נט (6) 776 פסי 101 (פורסם בנבו, 31.03.2005); כן ר' ת"פ (מח' י-ם) 417/97 מדינת ישראל נ' הפניקס, חברה ישראלית לביטוח בע"מ, חלט מיום 18.12.2001.

2 לחוק. יוב, כי עבירת קו פעול עלול ל תקיים גם מקום בו איש מחברי איגוד לא נ געל פי או טרם ספיק לנ וגעל פי .

18. עמד ועול בקנ אחד עם תכלית סעיף, חלת איסור על סדרים כובלים גם על פעולות מתואמות עלולות לפגוע בתחרות, שמקורן באיגוד עסקי גם מבלי שי וו סדר עצמאי בין מנ לי עסקים¹⁰ ואיסור על גבלת שיקול דעתם עסקי עצמאי של מנ לי עסקים או על ניסיון ל כווין את פעילותם או לתאם ביני ם בשד תחרות.¹¹

19. כ באשר ל סדר נכנס לגדרי ס' 2(א) לחוק וכ באשר ל סדר נכנס לגדרי סעיף 2(ב) לחוק, שעניינו סדר שבו כביל נוגעת למחיר שיידרש, יוצע או ישולם, לרווח שיופק, לחלוקת שוק או לכמות נכסים או שירותים, איכותם או סוגם. ח קת עלילות ל פחתת תחרות ב סדרים מנויים בסעיף קטן (ב) תחול על קו פעול כעל כל סדר אחר בין מנ לי עסקים. דברים תחדדו לאחרון בפסק דין בעניין **שוהם**:¹²

"סעיף 5 נועד ל רחוב את תחולת חוק למצבים מפורטים בו, אשר אינם נופלים לגדר מונח "סדר" א מבחינ מ ותית קיים ב ם פוטנציאל משמעותי לפגיע בתחרות דומ ל שב סדר... וראת סעיף 5 משקפת את תובנ , כי באיגוד עסקי קיים, מעצם טיבם של דברים, פוטנציאל משמעותי לפגיע בתחרות. איגוד כאמור מקל ומאפשר חלפ שוטפת של מידע ומסרים. כתוצא מכ , וא מקל על פעול מתואמת בין מתחרים. פוטנציאל אנטי תחרותי טמון באיגוד כ , אינו נופל ואפשר שאף עול , מ טמון בעריכת סדר, במובנו נ כר לעיל. לכן, מקום בו איגוד עסקי מוציא לחבריו מלצ , בכל נוגע לקביעת מחיר על ידי ם, יש צדק מלא ל חיל את ח קות חלוטות קבועות בסעיף 2(ב) לחוק..."

20. קו פעול עשוי לבוא לידי ביטוי בצורת ורא מחייבת כלפי חברי איגוד, מלון בסנקציות או בצור "רכ " יותר על דר מלצ¹³, דרכ , צע או כוון , מותרות את חלט סופית כיצד לפעול לשיקול דעת כל אחד מחברי איגוד. מבחן ינו קיומו של מסר ביחס לקו פעול נדון.¹⁴ קו פעול עשוי ל תבטא ב ורא בתקנון איגוד או בכל מסמ יסוד אחר של איגוד, ב פצת מסמ בין חברים,¹⁵ או בדברי שבח ל תנ לות מן עבר ש יוות סדר כובל, שמובלעות ב מלצ או רמי , כי יש לנ וג

¹⁰ גל ופרלמן, **ניתוח משפטי וכלכלי של דיני ההגבלים העסקיים**, לעיל "ש 7, בעמ' 311.

¹¹ ע"ש (י-ם) 1049/00 **התאחדות בעלי אולמות ואירועים בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה** (פורסם בנבו, 19.03.2002) (ל לן: עניין **התאחדות בעלי האולמות**); עניין **בתי החולים הגריאטריים**, לעיל "ש 6, בפסק 49; חלט של ממונ על גבלים עסקיים " חלט לפי סעיף 14 לחוק גבלים עסקיים, תשמ"ח-1988: מתן פטור מאישור סדר כובל ל סדר בין סלקום ישראל בע"מ, פרטנר תקשורת בע"מ, פלאפון תקשורת בע"מ ו-LECG LTD " **הגבלים עסקיים** 5000601 (12.7.2007).

¹² ת"פ 4016-06-12 **מדינת ישראל נ' שוהם ואח'**, הכרעת דין מיום 23.2.2014, **הגבלים עסקיים** 500570, פס' 41 (2014) (ל לן: עניין **שוהם**); דני"א 4465/98 **טבעול (1993) בע"מ נ' שף הים (1994) בע"מ**, פ"ד נו(1) 56, 98 (2001); עניין **בתי החולים הגריאטריים**, לעיל "ש 6, פס' 54 ואילך.

¹³ קיום מלצ ייבחן לפי מבחן של מ ות, בלא תלות ב גדרת או במשפטים מסייגים כגון "מסמך אינו מ וו מלצ ".

¹⁴ עניין **שוהם**, לעיל "ש 12, פס' 19; ערר 2/89 **מועצת המובילים בישראל נ' הממונה על ההגבלים העסקיים**, (פורסם באתר הרשות **הגבלים עסקיים** 3001546, 1991) (ל לן: ערר בעניין **מועצת המובילים**); עניין **בתי החולים הגריאטריים**, לעיל "ש 6, פס' 47 ואיל; חלט של ממונ על גבלים עסקיים " חלט לפי סעיף 14 לחוק גבלים עסקיים, תשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור סדר כובל סדר בין חברי לשכת עורכי דין" **הגבלים עסקיים** 5000697 (14.2.2004) בעניין פטור למבצע מוגבל ב מן למתן שירותי עריכת צווא על ידי חברי לשכת עורכי הדין בתעריף מקסימלי מומלץ (ל לן: **פטור להסדר בין חברי לשכת עורכי הדין**).

¹⁵ ערר בעניין **מועצת המובילים**, לעיל "ש 14; עניין **התאחדות בעלי האולמות**, לעיל "ש 11; עניין **בתי החולים הגריאטריים**, לעיל "ש 6, פס' 47 ואילך; **פטור להסדר בין חברי לשכת עורכי הדין**, לעיל "ש 14.

באופן דומה.¹⁶ קו פעול יכול ל תקיים ב מלצ או ורא שלא לפעול, כגון כאשר איגוד קורא לחבריו שלא ל שתתף במכר או ממליץ ל ס שלא ל תקשר עם ספק, לקוח או מתחר כלש ו או לסייג או ל תנות שתתפתם.¹⁷ קיומו של קו פעול אינו תלוי בכ שחברי איגוד או חלקם פועלים על פיו, אלא בפרוטנציאל פגיע שלו בתחרות.

ד. כללים מנחים להתאגדות באיגוד עסקי ולהתנהלותו

21. נוכח חששות טבועים בעצם קיומו של איגוד עסקי ובפעולותיו, על איגוד רוצ ל בטיח כי פעילות במסגרתו לא תביא ל פרת חוק ולא תעודד אות, ל ב יר לחברים בו את איסור על פעילות עול כדי קו פעול או סדר כובל ולעשות את כל דרוש באופן סביר למנוע שימוש במוסדותיו, במתקניו, בפורומים מטעמו או בחסותו (לרבות כנסים מקצועיים ואחרים, סדנאות, פורומים אינטרנטיים, כתבי עת וכיו"ב), באופן שיביא לפגיע בתחרות. על איגוד עסקי ל קפיד קפד יתיר לא רק במעשיו אלא גם ב תבטאויות קולקטיביות יוצאות מטעמו, במיוחד כאשר מדובר ב תיחסות לפעילות שעל פני יא פוגעת בתחרות.¹⁸

22. ל לן מספר כללים אשר יסייעו בידי איגוד, חבריו וממלאי תפקידים בו לנ ל את פעילות איגוד בלא ל פרת את דיני גבלים עסקיים. אין מדובר ב וראות מחייבות, אלא ב מלצות שליקט רשות לאור ניסיון בתחום, אשר ליכ על פי ן תקטין במיד משמעותית את סכנ שב פרת חוק גבלים עסקיים אגב פעילות איגוד. כללים אל יפים, בשינויים מחויבים, גם לחבירת מתחרים שאינ מתכנ "איגוד עסקי", לרבות חבירת מתחרים אד וק.

גדרות

23. במסמ :

"**ישיבה**" – לרבות שיחות ועיד, ישיבות באמצעות וידאו או כל אמצעי תקשורת אחר מחבר בין משתתפים.

"**מידע רגיש מבחינה תחרותית**" - מידע שאינו פומבי או שאינו ניתן ל י וי או איתור בקלות יחסית, אשר אם ייוודע למתחר עסקי של בעל מידע יגביר את יכולתו של אותו מתחר לצפות מראש את אסטרטגיית מחירו ו ייצור ואת תגובתו צפוי של בעל מידע ליו מות מחיר וכמות מצד אותו מתחר, ו כל ב תאם לנסיבות קונקרטיות.¹⁹

(א) ישיבות איגוד ומפגשים אחרים בין מתחרים

24. חבירת מתחרים סביב שולחן אחד, ממשי או רעיוני, מעוררת חששות במישור תיאום ובמישור חשיפת מידע ו"מישור דופק" בין מתחרים. יא עלול אף ל מריץ את

¹⁶ ת"פ (י-ם) 22847-12-10 מדינת ישראל הרשות להגבלים עסקיים נ' נסים בובליל ואח' חלט מיום 7.6.2012, פס' 71 (פורסם בנבו, 07.06.2012) (ל לן: עניין בובליל).

¹⁷ עניין בתי החולים הגריאטריים, לעיל "ש 6; ת"א (ת"א) 1617/93 וולקן מצברים נ' איגוד המוסכים בישראל דינים מחו י, לב(6) 642, 646 (1994); חלט של ממונ על גבלים עסקיים "קביע בדבר קיום סדר כובל - פעילות איגוד סוכנות שחקנים" הגבלים עסקיים 3003746 (24.5.94).

¹⁸ עניין בובליל, לעיל "ש 16, פס' 71.

¹⁹ להרחב ופירוט ראו גילוי דעת 2/14 "חשיפת מידע טרם עסק בין מתחרים", הגבלים עסקיים 500618 (19.5.2014) (ל לן: גילוי דעת חשיפת מידע טרם עסקה בין מתחרים).

- משתתפים לפנות לאפיקי פעול כגון חרמ קולקטיבית. לפיכ, על איגוד עסקי ועל משתתפים לנקוט קפד יתיר ב תנ לות ישיב וב תנ לותם של ם במ לכ .
25. ישיבת איגוד עסקי וכל ישיב אחרת מאורגנת על ידי איגוד עסקי או מתנ לת מטעמו, במסגרתו או בין כתליו, אשר מיוצגים ב גופים מתחרים, תתנ ל באופן בא :
- (1) בישיב לא יידונו, במישרין, בעקיפין או במרומ , עניינים רגישים מבחינ תחרותית ולא ייחשף מידע רגיש מבחינ תחרותית, לרבות במסגרת חומר כנ לישיב , ניירות עבוד , מצגות וכיו"ב.²⁰
- (2) רשימ מפורטת של עניינים לדיון תיקבע ותובא לידיעת משתתפים בטרם דיון. רשימ לא תכלול עניינים רגישים מבחינ תחרותית ;
- (3) יו"ר ישיב או מי מטעמו יב יר עם תחילת ישיב , כי על נוכחים ל ימנע מלדון בעניין רגיש מבחינ תחרותית ומלחשוף מידע רגיש מבחינ תחרותית ויב יר ל ם כי חשיפת מידע כאמור או קיומו של דיון בעניין רגיש מבחינ תחרותית, עלולים ל וות סדר כובל בלתי חוקי, אף אם ם מתקיימים טרם ישיב או לאחר סיומ . לחלופין, ב ר כאמור תועבר לחברי איגוד טרם ישיב , בין במסגרת מנ לישיב ובין בדר אחרת ובלבד שת א פשוט , ברור ובולט לעין.
- (4) ישיב תתועד בפרוטוקול מפורט אשר יירשם ב מן אמת ויישמר ל צג לפי דריש . פרוטוקול יפרט, בין שאר, את מועד ומקום ישיב , שמות משתתפים שתייכותם ארגונית ותפקידם, נושאים עומדים לדיון, כל חלט , מלצ או סיכום ש תקבלו במ ל ישיב וכל מסמ ש וגש או ועבר בעת ישיב או כ כנ ל . במ ל ישיב לא יידונו עניינים "שלא לפרוטוקול".
26. וראות סעיפים 24-25 יחולו, בשינויים מתחייבים מנסיבות עניין, גם על פורומים אחרים נערכים על ידי איגוד, מטעמו או בחסותו, כגון כינוסים מקצועיים ואירועים חברתיים.²¹

(ב) וראות מלצות מטעם איגוד

27. איגוד לא יקבע וראות או מלצות שיש ב ן כדי ל וות קו פעול או סדר כובל בין חבריו ולא ייטול חלק ב פצתן או בפרסומן. מבלי לגרוע מכלליות אמור, יימנע איגוד מקבלת חלט , מתן ורא , מלצ או עצ מקצועית, לחבריו ולעוסקים אחרים, במישרין או באמצעות צד שלישי, בעניינים באים:

- (1) מחירים, מדיניות תמחור, נוסחות תמחור ותנאים מסחריים אחרים, ובכלל מחירוים ותעריפונים, שיעורי נחות ו טבות, שער חליפין, מבצעים,

²⁰ מובן, כי אחריות איגוד עסקי וממלאי תפקיד מנ לים ישיב או פורום אחר, אינ מחליפ את אחריותו אישית של כל משתתף ל תבטאויותיו או לפעול חד צדדית מטעמו במסגרת פורום.

²¹ למותר לציין, כי אין איסור על קיום דיון פומבי בעניינים מעסיקים את חברי איגוד, אף אם עשוי ל יות ל ם נגיע לתחרות בענף ו את כל עוד הדיון אינו ממוקד בסוגיות רגישות מבחינ תחרותית או שסוגיות כאל צפויות לעלות לפני שטח במ לך הדיון. איגוד עסקי וממלאי תפקיד בו לא ייראו אחראים ל תבטאות או פעול חד צדדית של מי מ נוכחים בפורום כאמור, אולם אם הדיון ולג לעבר סוגיות רגישות מבחינ תחרותית עלי ם לפעול באופן סביר למנוע את משכו במתכונת ו.

תשלומים ומדיניות אשראי. דברים אמורים גם באשר למחיר אשר אליו מצורפים תארים כגון " וגן", "ראוי", " ולם" וכיו"ב;²²

(2) עלויות ודרכי חישובן ;

(3) אסטרטגי עסקית, מדיניות תמחור, יקף ייצור או פעילות, מגוון, פיתוח עסקי או מדיניות תחרות ;

(4) שתתפות במכר או מנגנון תיחור אחר, או ימנעות מ שתתפות בו, ו ערכ בדבר כדאיות שתתפות ;

(5) תקשרות או ימנעות מ תקשרות עם ספק, לקוח או מתחר מסוים, תניית תקשרות עמו בתנאים או סייגים, חרמתו, או ערכ בדבר כדאיות תקשרות עמו.

(ג) איסוף, חק ו פצ של מידע על ידי איגוד

28. איסוף מידע רלוונטי לענף בידי איגוד עסקי עשוי לחסו עלויות משמעותיות של שגת מידע. בנוסף, מידע נאסף על ידי איגוד עסקי יכול, עשוי ל יחשב אובייקטיבי ואמין.²³ עם את, חשיפת מידע רגיש מבחינ תחרותית בין מתחרים טומנת בחוב חשש לצינון תחרות, ל קל על תנ גות מתואמת ולתיאום מפורש בין מתחרים.²⁴ מטעם , על איגוד עסקי מבקש לאסוף מידע לשם עיבודו ו פצתו בענף לנקוט ירות יתיר במידע ש וא מבקש לאסוף, ל בטיח כי יוח ק באופן שלא יאפשר ליגת מידע רגיש מבחינ תחרותית לידי מי שאינו מורש ל יחשף אליו ובפרט למתחר או מי מטעמו או קשור בו, אף אם וא ממלא תפקיד באיגוד עסקי, וכי מידע ש וא מבקש ל פיץ אינו מ וו מידע רגיש מבחינ תחרותית.

29. איגוד לא יאסוף, לא יח יק ולא יפיץ, בעצמו או באמצעות אדם שלישי, מידע שאינו פומבי או שאינו ניתן ל י וי או איתור בקלות יחסית, נוגע לחבר איגוד או למנ ל עסקים אחר בענף, בעניינים באים :

(1) אסטרטגי תחרותית ותכניות עסקיות ב וו או צופות פני עתיד ;

(2) מחירים ב וו או בעתיד, מדיניות תמחור, נוסחת תמחור, נחות, מבצעים, אשראי ותנאי מכיר אחרים;²⁵

(3) עלויות ב וו או בעתיד ודרכי חישובן ;

(4) כמות מוצר או שירות מסופק ב וו או בעתיד ;

²² עניין שוהם, לעיל "ש 12, פס' 26.

²³ חלט של ממונ על גבלים עסקיים " חלט לפי סעיף 14 לחוק גבלים עסקיים, תשמ"ח-1988: מתן פטור מאישור סדר כובל ל סדר בין חברי וועד ישראלית למדרוג" **הגבלים עסקיים** 5000600 (17.4.2007); חלט של ממונ על גבלים עסקיים " חלט לפי סעיף 14 לחוק גבלים עסקיים, תשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור סדר כובל ל סדר בין חברי וועד ישראלית למדרוג" **הגבלים עסקיים** 500375 (11.4.2013).

²⁴ גילוי דעת חשיפת מידע טרם עסקה בין מתחרים, לעיל "ש 19.

²⁵ ורא ו אינ מוגבלת לנקיב במחיר או בתעריף סופי או אחיד, אלא גם למידע אודות רכיבי מחיר או פרמטרים לחישובו, שמ ס ניתן לחלץ את מחיר או תעריף סופי מומלץ. ר' עניין שוהם, לעיל "ש 12, פס' 21.

- (5) שולי רווח ב וו או בעתיד או יעדי רווחיות;
- (6) כושר ייצור ותכניות ייצור ב וו או בעתיד;
- (7) עסקיו של ספק, לקוח או מתחר מסוים, בכח או בפועל;
- (8) כל מידע מפורט בסעיפים קטנים (1)-(7) ומתייחס לעבר, אשר יש בו פוטנציאל משמעותי ללמד על מצב דברים ב וו או בעתיד או ל ערי אותו ברמת סתברות גבו .

30. בכל נוגע לאיסוף מידע רגיש מבחינ תחרותית שאינו נמנ על קטיגוריות מפורטות בסעיף 29 לעיל, יחולו כללים באים:

(1) מידע רגיש תחרותית לא יועבר ולא ייחשף לעיני מתחר וכל אדם מטעמו או קשור בו, אף אם וא ממלא תפקיד באיגוד עסקי. איגוד יעש כל נדרש באופן סביר על מנת ל בטיח כי מידע רגיש מבחינ תחרותית מוח ק על ידיו או מטעמו לא יועבר ולא ייחשף למתחר כאמור. איגוד לא יעביר מידע רגיש מבחינ תחרותית לצד שלישי, אף שאינו מתחר, אלא לשם עיבודו או לתכלית ברור אחרת, שנקבע מראש ותועד, ובכפוף ל תחייבות לשמירת סודיות;

(2) יש ל סתפק, ככל ניתן, במידע ברמת פרטנות נמוכ ביותר שיש ב כדי לענות על תכלית איסוף, ושאינ מאפשרת לדלות מידע פרטני בדר של " נדס לאחור";

(3) באיסוף מידע על איגוד לפנות לכל חברי איגוד רלוונטיים לתכלית איסוף או לקבוצ אקראית מתו אותם חברים;

(4) באיסוף מידע, יימנע איגוד מכפיי, דריש או ורא לחבריו ל עביר מידע רגיש מבחינ תחרותית.

31. איגוד לא יפיץ מידע מעובד אלא לאחר שנקט אמצעים סבירים לוודא כי לא ניתן ל תחקות אחר מידע רגיש מבחינ תחרותית באמצעות נדס לאחור של מידע .

32. איגוד יקפיד כי אופן פצת מידע לא יקנ יתרון בלתי וגן למתחרים מסוימים על פני מתחרים אחרים. איגוד יקפיד על שוויון מ ותי ב פצת מידע ו מינותו.

(ד) פעילות מול רשויות שלטון

33. ייצוג משותף של פועלים בענף עשוי ל ביא בפני רשות שלטונית תמונ רחב יותר, לייעל ליכים לעוסקים ולרשות שלטונית ובעיקר ל עניק משנ תוקף לעמדת עוסקים בענף בבחינת קול אחד מייצג את רבים.²⁶ כ ב ליכי חקיק וחקיקת משנ, בפני ערכאות שיפוטיות ומעין שיפוטיות, בפני רשויות מנ ל וגופים ש וסמכו על ידי ן או בפני גופים ממלאים תפקיד ציבורי כגון קביעת תקנים או נ לים מקצועיים.

²⁶ עניין בתי החולים הגריאטריים, לעיל "ש 6, פס' 61 ואילך; OECD Roundtable, לעיל "ש 1, עמ' 250-251.

34. פניי בתום לב של איגוד עסקי לרשות שלטונית אינ מ וו , כשלעצמ , פר של דיני גבלים עסקיים. עם את, כאשר בעצם פניי לרשות שלטונית יש משום עברת מסר לחברי איגוד לנ וג בדר מסוימת, עלול פניי עצמ לעלות כדי קו פעול אסור של איגוד עסקי.²⁷ בנוסף, מ ווית ראיי תחרותית חבירת מתחרים, בין במסגרת איגוד עסקי ובין אד וק, מעוררת חששות מאפיינים שולחן משותף, שעלי ם עמדנו לעיל. פניי לרשות שלטונית תחת דגל אחד עשוי אף ליצור תחושת ד ות או שותפות גורל בין מתחרים ול ק ות את תחושת יריבות תחרותית ביני ם. חבר משותפת עלול ל וות מדרון חלקלק, גולש לעבר משא ומתן מסחרי משותף לכל דבר ועניין,²⁸ או לתיאום מלא או חלקי של צעדי ם ומדיניותם עסקית של חוברים לשם קביעת עובדות בשטח, פעלת לחץ על רשות שלטונית או יערכות מתואמת למצב שישרור לאחר ש רשות שלטונית תקבע את אשר תקבע.²⁹

35. בעבר גיל ממונ על גבלים עסקיים דעתו באשר לשיתופי פעול בין מתחרים בפעול מול רשויות שלטון (גילוי דעת 1/00), בין במסגרת איגוד עסקי ובין שלא במסגרתו.³⁰ יור, כי גם אמור בגילוי דעת נוכחי משקף את עמדת ממונ על גבלים עסקיים ביחס לפניי משותפת של מתחרים לרשויות שלטון בין אם יא נעשית באמצעות איגוד עסקי ובין אם לאו. יש לקרוא גילוי דעת יחד עם אמור בגילוי דעת 1/00, אולם ככל ש וראות גילוי דעת 1/00 אין עולות בקנ אחד עם וראות גילוי דעת נוכחי, יגברו וראות גילוי דעת נוכחי.

36. עניינו של גילוי דעת נוכחי ב שלכותי תחרותיות של חבר משותפת של מתחרים בפניי לרשויות שלטון, ולא בפגיע בתחרות שאפשר ותיגרם בעקבות עצם פעלת סמכות שלטונית. ברי, כי כאשר פניי לרשות שלטונית אינ כנ , חבירת מתחרים תיבחן על פי מ ות ולא על פי צגת . פניי לרשות שלטונית מבוססת על מצגים שאינם נכונים או על מידע מטע או בלתי בדוק, לא תירא כפניי בתום לב.

37. יש ל בחין בין פניי לרשויות שלטון בכובען ציבורי-רגולטורי לבין פניי בעלת אופי מסחרי. כאשר מוקד פניי ינו תקשרות מסחרית עם מדינ או רשות שלטונית מסוימת, תירא פניי כחבירת מתחרים ב קשר עסקי, וככ את יחולו עלי גם דיני מי מים משותפים.

38. חבירת מתחרים לפניי לרשות שלטון, בין במסגרת איגוד עסקי ובין אם לאו, בין במישרין ובין באמצעות צד שלישי, לרבות עורכי דין, שתדלנים ("לוביסטים"), יועצים מקצועיים ויועצי יחסי ציבור וכל אדם אחר פועל מטעם איגוד או מי מחבריו או מטעם בעלי עניין בענף, יש לפעול ב תאם ל נחיות באות:

(1) תכלית פניי ותוכנ יוגדרו באופן ברור ומראש. מגעים ושיתוף פעול בין מתחרים יוגבלו לפעולות נדרשות באופן סביר לקידום אות תכלית;

²⁷ עניין התאחדות בעלי האולמות, לעיל "ש 11, פסי 15.

²⁸ חלט של ממונ על גבלים עסקיים " חלט לפי סעיף 14 לחוק גבלים עסקיים, תשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור חלקי בתנאים מאישור סדר כובל ל סדר שבין איגוד בתי אבות ומעונות חברים בו הגבלים עסקיים 5000143 (11.10.2005).

²⁹ גילוי דעת 1/00 "גילוי דעת מאת ממונ על גבלים עסקיים: שיתופי פעול בין מתחרים בפעול מול רשויות שלטון" הגבלים עסקיים 3007119 פסי 3 (6.2.2000).
³⁰ ש.ם.

(2) בפניי לרשות שלטונית ובכל פעילות ער או כנ ל, יחולו על חוברים ועל כל אדם פועל מטעם איגוד וראות מפורטות בסעיף 23 לעיל, בשינויים מחויבים;

(3) ככל ש חוברים לפניי מבקשים ל ציג בפני רשויות, במישרין או באמצעות צד שלישי, נתונים או מידע, מבוסס על מידע רגיש מבחינ תחרותית או ככל ש עברת מידע כ נדרשת על פי דין או על ידי רשות שלטונית רלוונטית, יחולו על איסוף מידע, אח קתו, עיבודו ו פצתו, וראות סעיף 23(ג) לעיל. יובר כי חובת ימנעות מחשיפת מ לכים עסקיים עתידיים חל, ביתר שאת, על מ לכי ס עסקיים של חוברים בעקבות תוצאת פנייתם לרשות ציבורית, ת א אשר ת א;

(4) בפניית איגוד עסקי לרשות שלטונית על איגוד לייצג בתום לב את עניינם של חבריו. יובר, כי כאשר עמדת איגוד עסקי מוכתבת, לכ למעש, על ידי עוסק אחד או מקצת מן עוסקים בענף ותכלית או תוצאת עיקרית לשרת את עניינם של אותו עוסק או של אותם עוסקים ולא את טובת ענף, אולם יא מוצגת כמקדמת את עניינו של ענף בכללו, עלול פניי ל וות תערבות בשיקול דעתם עצמאי של חברי איגוד ש חלט אינ משרתת את עניינם ואפשר אף מנוגדת לאינטרס עסקי של ס;

(5) על מנת למנוע חשש ל פרת דין, איגוד עסקי או חוברים לפניי ינקטו משנ ירות בתיאום פעולות חברים באיגוד או חוברים לפניי בקשר לנשוא פניי לרשות שלטונית. איגוד, או חוברים לפניי, בעצמם או באמצעות אדם שלישי, לרבות בא כוח או שתדלן מטעמם, לא יורו, לא יכרי ו, לא יציעו ולא ימליצו לגורמים בענף לנקוט פעילות עסקית מתואמת כלש י, לרבות פעלת לחץ או ניסיון לשכנע את רשות שלטונית או לשם יערכות ל חלטת רשות בקשר לפניי אלי ולא יקבעו או ימליצו על פרשנות דין ו וראות רגולצי באופן שיש בו כדי לפגוע בתחרות.

(6) איגוד או מי מ חברים בו או חוברים לפניי, לא יסמיכו אדם שלישי, לרבות בא כוח, יועץ מקצועי או שתדלן, ל חליט עבור חברים באיגוד, או עבור חוברים לפניי, ל מליץ או לייעץ ל ס לנקוט פעול או מדיניות כלש ן או ל ימנע מפעול או מנקיטת מדיניות כלש ן, שלו תקיימו בין מתחרים יו עולות כדי סדר כובל, או לבטא בשמם עמד כ את.

(7) איגוד או מי מ חברים בו, או חוברים לפניי, לא יפנו במשותף או באמצעות נציג, לרשות מפקחת על מחירים או על יבטים אחרים של פעילות עסקית, שמטרת או תוצאת לקבוע באופן קולקטיבי מחירים או יבטים אחרים של פעילות עסקית, כאשר פרמטרים רלוונטיים לפיקוח אינם ים לגמרי בין מתחרים שונים.

39. וראות סעיף 38 יחולו, בשינויים מחויבים, אף על ייצוג ענף בפני גופים ציבוריים שאינם רשויות שלטון ובתקשורת.

( ) תנאי חברות באיגוד

40. כאשר חברות באיגוד עסקי מקנ גיש לנכס, מידע או שירות שעשוי ל יות לו שפע משמעותית על כושר תחרות של עוסק או כש יא עשוי ל קנות גיש לפעילות כלכלית משמעותית או ל קל עלי משמעותית, רי אי קבלתו לאיגוד או וצאתו ממנו עלול לחסום או ל גביל את יכולתו ל תחרות בענף ובכ למנוע או ל פחית את תחרות בעסקים ואף ל וות חרמ.³¹

41. ככל שחברות באיגוד מקנ גיש לנכס, מידע או שירות שעשוי ל יות לו שפע משמעותית על כושר תחרות של עוסק או שיש ב כדי ל קל משמעותית על גיש לנכס או לשירות או על יכולת שימוש בו (לרבות כאשר לאיגוד שליט על אספקת נכס או שירות או על פעלתו, או כאשר יש לאיגוד חלק באותו נכס או שירות או במי שמספק אותו, או כאשר יש לו שפע על גיש או יכולת שימוש באותו נכס או שירות) יקפיד איגוד על מילוי וראות באות בנוגע לקביעת תנאים לחברות באיגוד ול פסקת :

(1) תנאי חברות באיגוד עסקי י יו שוויוניים, ברורים ומבוססים על סטנדרטים אובייקטיביים, ב תאם לתכליות איגוד עסקי. איגוד לא יקבע תנאי חברות בלתי פרופורציוניים או בלתי סבירים שיש ב ס כדי ל גביל שלא לצור חברות באיגוד של עוסקים בענף, כגון דמי חברות, ותק פעילות או איתנות פיננסית, שאינם סבירים ב תחשב בפעילות איגוד ומטרותיו;

(2) איגוד לא יתנ חברותו של אדם באיגוד עסקי באישור או ב סכמת חברי איגוד, כולם או מי מ ס, או באישור או סכמת ממלאי תפקידים באיגוד, ובתנאי ש מבקש ל יות חבר באיגוד עמד בתנאי חברות עונים על אמור בסעיף קטן (1) לעיל;

(3) קיימת ערכא אובייקטיבית ובלתי תלוי (לרבות ערכא שיפוטית), מוסמכת לדון ב חלטות איגוד בענייני דחיית בקש לחברות באיגוד, פסקת חברות בו או שעייית, תניית תנאים לחברות, תשלומים וקנסות קשורים בחברות או ב פסקת חברות. ערכא ו ת י נגיש לכל חבר איגוד ולכל אדם מבקש ל יות חבר באיגוד.

(ו) כנסים מקצועיים, ירידי מסחר, תצוגות, ו ירות מסחר אחרות

42. כנסים, ירידי מסחר, תצוגות ו ירות מסחר אחרות מ מנים יחדיו גורמים שונים פועלים בענף, ספקים וצרכנים בפועל ובכח ומקנים ל ס אמצעי חשיפ ו צגת מוצרים חדשים. לאירועים אל עשוי ל יות חשיבות רב לקידום ענף, אולם מטבע דברים, ס מעוררים חששות תחרותיים מאפיינים שולחן משותף בין מתחרים, שעלי ס עמדנו

³¹. BELLAMY & CHILD, EUROPEAN UNION LAW OF COMPETITION 386 (7th ed. 2013); AMERICAN BAR ASSOCIATION (ABA), SECTION OF ANTITRUST, ANTITRUST AND ASSOCIATIONS HANDBOOK 63 (2009).

בפרק ד(א) לעיל ועל כן, יחול עלי, בשינויים מחויבים, נחיות, מפורטות בסעיפים 23-25 לעיל. וראות אל יחולו אף על אירועים חברתיים שב ס משתתפים מתחרים.

43. על איגוד עסקי, יו, מארגן, מנ ל או נותן חסותו לכנס מקצועי, יריד מסחרי, תערוכה או ירת מסחר דומ, שעשוי ל יות לו שפע משמעותית על כושר תחרות של עוסק או ש וא עשוי ל קנות גיש לפעילות כלכלית משמעותית או ל קל עלי משמעותית, יחולו, בשינויים מחויבים, וראות מפורטות בפס' 40, וכ גם על יי וס, ארגון, מתן חסות או סיוע לאירועים או מפגשים חברתיים מקבצים מתחרים. את, ב תחשב בנסיבות עניין ובכלל טיב אירוע, קיומם של אירועים דומים אחרים, מידת חשיפ או פעילות ש שתתפות בכינוס עשוי ל עניק ביחס לכלל פעילות בענף וכיו"ב.

( ) סדר עצמית וסטנדרטי צי

44. איגודים עסקיים עשויים ל יות מעורבים ב סדר של פעילות בענף ובכלל קביעת כללי אתיק ונ לי תנ לות מקצועית, מעורבות בסטנדרטי צי מקצועית (תקנים), סטנדרטים מקצועיים ומינוח מקצועי אחיד) ובמנגנוני פיקוח ואכיפ קשורים ב ס. בדומ, איגודים עסקיים עשויים ל שתתף בתיוג מוצרים או שירותים ב תאם לקריטריונים מסוימים, או לסטנדרטים ספציפיים של איכות, קרובים לתחום פעילותו או עיסוקו של ענף. פעילות ו של איגוד עסקי עשוי ל תקיים ב תאם ל סמכ בחיקוק או מטעם רשות מוסמכת או באופן וולונטרי.

45. מעורבות איגוד בתחום סדר עצמית ו סטנדרטי צי עשוי ל יות מועיל לענף ולציבור, כאשר יכרותו עם ענף ובקיאותו במאטרי מקצועית יכולות לתרום תרומ ממשית ל סדר וכאשר לעוסקים בענף יש אינטרס אמיתי ב סדר מקצועית מיטבית ותמריץ ל שקיע ב. עם את, פעילות איגוד בתחומים אל עשוי ל יות נגוע בבעיית נציג ובחשש לפגיע בתחרות. סדרת כללי תנ לות וסטנדרטים מקצועיים בידי עוסקים בענף, של ס אינטרסים כלכליים ואחרים, שאינם ים לאינטרס של ענף בכללו או של ציבור, עלול ל ביא לפגיע בתחרות, בין במכוון ובין אגב קידום אינטרסים לגיטימיים במ ותם.

46. קביעת כללי תנ לות מקצועית או סטנדרטים, בין במסגרת איגוד עסקי ובין שלא במסגרתו, עלול לשמש אמצעי ל קשות על כניסת שחקנים חדשים או מוצרים חדשים לענף או ל ביא ל וצאת שחקנים או מוצרים קיימים מן שוק, ל קל על תיאום, ל ביא לצמצום תחרות על איכות מוצר או שירות ולצמצום מגוון מוצרים או שירותים מסופקים. יא עלול אף לשמש אמצעי ל גנ על תיאום מפני איום כרו בכניסת שחקנים חדשים לפעילות בענף.³²

47. על איגוד עסקי מבקש לפעול כדין בתחום סדר עצמית ו סטנדרטי צי לנ ל את פעילותו בתחום מתו מודעות לחששות אמורים.

³² ר' למשל, ניתוח קשר בין קביעת תקן מגן על יצרני מרצפות לבין קיומו של קרטל בתחם מרצפות אצל ע' כ ון "הבחיר ציבורית ופרשנות תכליתית" משפט וממשל יא(1), 317, 334 (2007).

ה) מי מים משותפים של איגוד

48. איגודים עסקיים עשויים ל יות מעורבים בפעילויות עסקיות מסוגים שונים. פעולות ש ן במוב ק נלוות לפעילות איגוד ו שפעתן על תחרות בענף או בין מתחרים ניח , כגון רכישת ציוד משרדי לצרכי איגוד, גביית דמי חבר סבירים או גביית תשלום עבור כיסוי עלות פעילות מוב קת של איגוד, כגון וצאת פרסום מקצועי, אינן מעוררות, ככלל, עניין תחרותי. לעומתן, פעולות נוגעות לליבת פעילות עסקית, כגון שיווק משותף, רכש משותף או מי מי מחקר ופיתוח משותפים תיבחנ על פי מ ותן לאור דיני מי מים משותפים בין מתחרים.³³

49. פעולות אחרות של איגוד עסקי עשויות ל וות סדרים כובלים ב תאם לנסיבות עניין. על איגוד עסקי לוודא, ב תחשב במכלול נסיבות עניין, כי אינן מ וות סדר כובל, ולחלופין לוודא כי סדר כובל מאושר כדין.

ז. סוף דבר

50. חבירת מתחרים באיגוד עסקי, גם שככלל אינ מ וו סדר כובל כשלעצמ , מעוררת שורת חששות לפגיע בתחרות ויכול בנסיבות מסוימות ל ניב סדרים כובלים אסורים. על איגוד עסקי ל תנ ל ב תאם לכללי תנ לות שימ ערו חששות אל וירחיקו אותו ואת חברים בו מ פרת דין. על כללי תנ גות אל עמדנו בגילוי דעת.

51. על איגוד עסקי מבקש ל רחיק עצמו מ פרת דין לכלול בתקנונו או במסמ אחר מעגן את תנ לותו ורא מחייבת לקיים את פעילות איגוד באופן עול בקנ אחד עם דיני גבלים עסקיים. על איגוד לפעול ככל ניתן באופן סביר כדי ל בטיח כי משרדיו, מוסדותיו, פעילותו שוטפת ו מיוחדת, כנסים ואירועים חברתיים ש וא עור או ש וא פורש עלי ם חסותו, לא ישמשו יר לתיאום אסור בין בעלי עסקים או ל סדרים כובלים אחרים ול ביא לידיעת חבריו את כללי מותר ו אסור ב תנ לות איגוד ו חברים בו.

פרופ' דיויד גיל

ממונ על גבלים עסקיים

ירושלים, ט' אלול תשע"ד

4 ספטמבר, 2014

³³ ר' חלט שך ממונ על גבלים עסקיים " חלט לפי סעיף 14 לחוק גבלים עסקיים, תשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור סדר כובל סדר בין קמע לייצוג קמעונאים בישראל בע"מ לבין קמעונאים חברים ב " הגבלים עסקיים 5000131 (18.2.2008); החלטה בעניין הסדר כובל בתחום בריאות השן, לעיל " ש 5; מ' מזרחי "מי ם משותף כ סדר כובל" משפטים כ"ג 213 (תשמ"ד).